

Шеленкова Наталія,
к. психол. н., доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Україна

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Впродовж останніх десятиліть в системі вітчизняної освіти складається особлива культура підтримки і допомоги дитині в навчально-виховному процесі - психолого-педагогічний супровід. Розробляються варіативні моделі супроводу, формується його інфраструктура, що представлена психолого-педагогічними та медико-соціальними центрами, шкільними службами супроводу, профорієнтаційними центрами, психолого-медико-педагогічними комісіями тощо [1].

Пріоритетною метою модернізації освіти є забезпечення високої якості освіти, яка не зводиться тільки до навчання учнів, набору знань і навичок, але пов'язується з вихованням та з такими категоріями як «соціальне благополуччя», «самореалізація», «захищеність». Відповідно, сфера відповідальності системи психолого-педагогічного супроводу не може бути обмежена лише завданнями щодо подолання труднощів у навчанні, але повинна включати в себе завдання забезпечення успішної соціалізації, збереження і зміцнення здоров'я, захисту прав дітей та підлітків [2].

Найважливішим завданням модернізації є забезпечення доступності якісної освіти, її індивідуалізація і диференціація, що передбачає:

- захист прав особистості учня, забезпечення його психологічної і фізичної безпеки, педагогічну підтримку та сприяння дитині в проблемних ситуаціях;
- кваліфіковану комплексну діагностику можливостей та здібностей дитини, починаючи з раннього віку;
- реалізацію програм подолання труднощів у навчанні, участь фахівців системи супроводу в розробці освітніх програм, адекватних можливостям і особливостям учнів;
- участь фахівців супроводу у психолого-педагогічній експертизі професійної діяльності педагогів освітніх закладів, освітніх програм і проектів, навчально-методичних посібників та інших засобів навчання;

- психологічну допомогу сім'ям дітей груп особливої уваги тощо.

Завдання формування самостійної, відповідальної та соціально мобільної особистості, здатної до успішної соціалізації в суспільстві та активної адаптації на ринку праці, визначає необхідність широкого використання в системі супроводу відповідних програм розвитку соціальних навичок, здатності до особистісного самовизначення і саморозвитку.

Подібні можливості відкриваються у зв'язку зі складним розрізненням навчальної та освітньої програм. У навчальній програмі акцент робиться на оволодіння знаннями, вміннями, навичками. В освітній програмі основна увага приділяється становленню, розвитку та вихованню особистості в комплексі її когнітивних, емоційних, мотиваційних характеристик. Таким чином, освітня програма на відміну від навчальної повинна виконувати не тільки освітню, але й діагностичну, прогностичну, корекційну функції, що припускає вивчення стартових можливостей і динаміки розвитку дитини в освітньому процесі і, отже, передбачає побудову системи психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу.

Підставою для проектування освітніх програм для будь-якого ступеня освіти є вікова нормативна модель розвитку дитини певного віку, у якій дається характеристика її розвитку у вигляді послідовності ситуацій і типів розвитку.

Підсумовуючи вищевикладене, можемо зазначити, що інтенсивний розвиток теорії і практики психолого-педагогічного супроводу в останні роки пов'язаний з розширенням уявлень про цілі освіти, в число яких включені цілі розвитку, виховання, забезпечення фізичного, психічного, психологічного, морального і соціального здоров'я дітей.

При такому підході психолого-педагогічний супровід вже не може розглядатися як «сфера обслуговування», «сервісна служба», а виступає як невід'ємний елемент системи освіти, рівноправний партнер структур і фахівців різного профілю у вирішенні завдань навчання, виховання і розвитку нового покоління.

Список використаних джерел

1. Модернізація системи освіти в Україні в умовах сучасних глобалізаційних процесів /// Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія

: монографія / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Віктора Огневюка, Світлани Сисоевої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013.

2. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення 20.09.2019).